Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 29 september 2026

Portefeuille: Openbare ruimte

Agendapunt: B9

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met de Voortgangsrapportage 1 juli 2025 tot 1 juli 2026 Sprong over het IJ en Project Oostbrug

Het college van burgemeester en wethouders besluit

In te stemmen met de verzending van de Voortgangrapportage Sprong over het IJ en Oostbrug 1 juli 2025 tot 1 juli 2026 in het kader van de Regeling Grote Projecten

Waarbij de raad wordt geïnformeerd over:

De impact van het collegebesluit om de voorkeur te geven aan het volledig beëindigen van de zeecruise in de stad per 2035 en de instandhoudingsopgave voor de bestaande infrastructuur bij het rijk op de voortgang van het Programma Sprong over het IJ en het project Oostbrug;

Het intensiveren van de veerverbindingen en verleggen IJpleinveer en overige ontwikkelingen m.b.t. veren;

De mogelijke timing van de start van planvorming t.b.v. de Westbrug;

De inventarisatie mogelijke locaties extra ligplaatsen t.b.v. de binnenvaart;

Het onderzoek recreatievaart op het IJ en Amsterdam-Rijnkanaal;

Het haalbaarheidsonderzoek naar een kabelbaan over het IJ;

De voorlopige tussenstand van de kosten voor de Oostbrug van 650 tot 850 miljoen en waarvoor dekking is voor een bedrag van 522,5 miljoen (waarvan 103 miljoen onder voorbehoud van akkoord door de raad met de begroting van 2027 en 42 miljoen bestemd voor toekomstige prijsstijgingen). Het huidige dekkingstekort komt hiermee uit op 169,5 miljoen;

Dat er in de komende tijd bestuurlijke gesprekken met de VRA plaats zullen vinden om de mogelijkheden te onderzoeken voor een aanvullende financiële bijdrage;

Het huidige inzicht in de totale projectplanning die laat zien dat er een aannemelijke kans is dat de eerdere planning voor de ingebruikname van de Oostbrug (op zijn vroegst eind 2034), niet zal worden gehaald.

Kernboodschap

Het college informeert de raad in het kader van de Regeling Grote Projecten over de voortgang van Programma Sprong over het IJ/Inrichtingsplan Rijkswateren Amsterdam en van het project Oostbrug. Ook worden in deze brief de moties 200.26 en 209.26 uit de raadsvergadering van 2 september 2026, afgedaan. In de voortgangsrapportage wordt verder melding gemaakt van dat het collegebesluit om de voorkeur te geven aan het volledig beëindigen van de zeecruise in de stad en de instandhoudingsopgave voor de bestaande infrastructuur bij het rijk, tot extra onderwerpen van gesprek heeft geleid in de samenwerking met het rijk.

Bestuurlijke achtergrond

Op 23 juni 2020 heeft het college van B&W kennisgenomen van het eindrapport van de commissie DHooghe Genereus verbonden, een concept Inrichtingsplan voor het IJ in Amsterdam als robuust en toekomstvast waterkruispunt.

Op 17 februari 2022 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde Voorkeursbesluit Sprong over het IJ vastgesteld waarin de locaties en uitgangspunten voor drie vaste oeververbindingen zijn vastgelegd. Tevens heeft de gemeenteraad een voorbereidingskrediet voor de Oostbrug (PBI fase 3) beschikbaar gesteld.

Op 8 november 2023 heeft de gemeenteraad, als onderdeel van de beslispunten voor de begroting 2024, besloten een reserve Sprong over het IJ (brug) te creëren en daar aan 100 mln toe te voegen uit de reserve Erfpacht (progr. 2.1 nr 70091, beslispunt 55).

Op 14 november 2024 heeft de gemeenteraad de begroting 2025 vastgesteld. Daarin is besloten om aanvullend 120 miljoen te reserveren voor Oostbrug en toeleidende routes Oost (opgenomen in het investeringsportfolio (v.a. 2028 stelpost kapitaallasten).

Op 13/14 november 2025 heeft de gemeenteraad de begroting 2026 vastgesteld. Daarin is besloten om 55 miljoen extra te reserveren om de investering Oostbrug op het prijspeil einde project op te nemen in het portfolio van Openbare ruimte en mobiliteit.

Op 27 november 2025 heeft de commissie kennis genomen van de Voortgangsrapportage Sprong over het IJ en Oostbrug eerste half jaar 2025.

Op 10 december 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met het beschikbaar stellen van het tweede voorbereidingskrediet Oostbrug ad 10,9 mln.

In januari '2026 heeft het college een voorkeursbesluit genomen voor stoppen zeecruise in afwijking op het advies van de commissie DHooghe waarin de zeecruise voorafgaand aan de realisatie van de Westbrug verplaatst wordt.

De raad heeft over dit genomen Voorkeursbesluit op 21 januari 2026 een raadsinformatiebrief ontvangen.

In het Coalitieakkoord 2026-2030 staat over de zeecruise in lijn met dit Voorkeursbesluit (januari 2026) opgenomen: 'We sluiten de PTA in Amsterdam en beëindigen de mogelijkheid om Amsterdam met zeecruises te bereiken. Over alternatieven gaan we met Rijk en regio in gesprek'.

Op 12 mei 2026 heeft het college kennisgenomen van de notitie Ligplaatsen maatgevende binnenvaartschepen met daarin opgenomen de kansrijke zoeklocaties voor de realisatie van 20 extra ligplaatsen voor maatgevende binnenvaartschepen op het IJ.

Op 30 juni 2026 heeft het college ingestemd met de Notitie Reikwijdte Detailniveau Oostbrug nautische herinrichting Oostelijk Binnen-IJ en de Nota van Beantwoording.

Bestuurlijke prioriteit

Het Programma Sprong over het IJ heeft als doel de oversteek over het IJ te verbeteren en deze toekomstbestendig en duurzaam te maken. Het heeft een samenhang met Programma Veren, de Bestuursopdracht Zeecruise in het NZKG, het Mobiliteitsprogramma Zeeburgereiland en IJburg op

Tijd op Orde (waaronder Fietsverbinding Oost, Tijdelijke Pont, en Verbinding Zeeburgereiland) en het project Kabelbaan/ IJbaan. Daarnaast is er een directe relatie met de gebiedsontwikkeling rond de Rijkswateren van Amsterdam (Haven-Stad, gebiedsontwikkeling in Noord, gebiedsontwikkeling Zeeburgereiland en IJburg), en het mobiliteitsplan Noord.

Door de grote woningbouwopgave rondom het IJ maken in de toekomst steeds meer mensen de oversteek en neemt het woon-werkverkeer toe. Vanaf eind 2023 is project Oostbrug begonnen aan de voorbereiding van de eerste oeververbinding.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, Gemeentewet

Het college is bevoegd:

a. om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren.

Artikel 169 Gemeentewet

1. Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.

2. Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.

Onderbouwing besluit

In te stemmen met de verzending van de Voortgangrapportage Sprong over het IJ en Oostbrug 1 juli 2025 tot 1 juli 2026 in het kader van de Regeling Grote Projecten

In het kader van de Regeling Grote Projecten wordt de raad tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van programma Sprong over het IJ en het project Oostbrug. Voor de tweede helft van 2025 is in plaats van een voortgangsrapportage een actualisatie van de stand van zaken van programma Sprong en project Oostbrug opgenomen in de raadsinformatiebrief Afdoening toezeggingen termijnagenda (maart 2026). In de voorliggende Voortgangsrapportage Sprong over het IJ en project Oostbrug wordt de raad geïnformeerd over de voortgang over de periode juli 2025 tot juli 2026. De VGR bestaat zoals gebruikelijk, naast de Raadsinformatiebrief uit twee dashboards waarin een overzicht is opgenomen van de voortgang op de indicatoren scope, tijd, geld, kwaliteit en risicos.

Sprong over het IJ

De raadsinformatiebrief bevat een update voor een aantal maatregelen uit programma Sprong over het IJ, met daarin als belangrijkste onderdelen:

Voorkeursbesluit stoppen met zeecruise in Amsterdam.

In januari '2026 heeft het college een voorkeursbesluit genomen voor stoppen zeecruise in afwijking op het advies van de commissie DHooghe waarin de zeecruise voorafgaand aan de realisatie van de Westbrug verplaatst wordt. Dit is bestendigd in het Coalitieakkoord 2026-2030 waarin staat opgenomen over de zeecruise: 'We sluiten de PTA in Amsterdam en beëindigen de mogelijkheid om Amsterdam met zeecruises te bereiken. Over alternatieven gaan we met Rijk en regio in gesprek'.

Deze besluitvorming heeft in de samenwerking met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor discussies over de samenwerking gezorgd aangezien het Rijk dit als een wijziging beschouwt ten aanzien van de afspraken in het advies van de commissie D'Hooghe Genereus Verbonden'. Daarbij speelt de huidige prioriteringsopgave van het Rijk ook een rol, waarover de Raad per brief is geïnformeerd d.d. 14 september 2026 over Instandhoudingsopgave Rijk en gevolgen voor Amsterdam.

Veren

Maatregel 1 uit het oorspronkelijke programma Sprong over het IJ (2017), *Intensiveren van de veerverbindingen en verleggen IJpleinveer,* richt(te) zich op het verbeteren van de bereikbaarheid en capaciteit van het IJpleinveer. Wat betreft de drie deelmaatregelen: (1.) het bouwen van de brug over het Noordhollandsch kanaal, (2.) het verleggen en vergroten van de aanlanding aan de De Ruijterkade Oost, en (3.) het verhogen van de frequentie van de veerverbinding IJplein (F2), zijn de investeringen van de eerste en tweede deelmaatregel gedaan (kosten ruim 30 miljoen). De derde deelmaatregel is nog niet uitgevoerd, omdat de frequentie pas opgehoogd kan worden als er genoeg veren beschikbaar zijn. Een kredietbesluit voor de aanbesteding van nieuwe veren is op dit moment in voorbereiding. Los van bovengenoemde (deel)maatregelen, valt programma Veren verder niet onder Sprong over het IJ.

Inventarisatie mogelijke locaties 20 extra ligplaatsen is gereed

Deze informatie is in de Afdoening toezeggingen termijnagenda opgenomen in maart 2026. In de komende periode zal de haalbaarheid van de kansrijke locaties, de huidige riviercruiselocatie aan De Ruijterkade Oost, gebieden in Haven-Stad (Nieuwe Houthaven, Mercuriushaven en Coenhaven) en de Durgerdammerbaai, verder onderzocht worden en zullen afspraken over de realisatie van de 20 extra ligplaatsen worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst met Port of Amsterdam en het Rijk.

Oostbrug

De Voortgangsrapportage Sprong over het IJ/Oostbrug bevat naast de reguliere informatie over de voortgang van het project, ook de afdoening van de in de raadsvergadering van 2 september aangenomen moties 200.26 (Van Burk c.s.) inzake het informeren van de raad bij het afwijken van de afgesproken wijze van informeren bij grote projecten en 209.26 (Wijnants c.s.) inzake transparantie kosten.

Participatie

In de Voortgangsrapportage wordt beschreven wat de afgelopen periode aan participatie en inspraak heeft plaatsgevonden en wordt ook een vooruitblik hiervan gegeven. Op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Oostbrug nautische herinrichting Oostelijk Binnen-IJ (NRD) heeft uitgebreide inspraak plaatsgevonden waarna deze op 30 juni 2026, inclusief de verwerkte inspraakreacties, is vastgesteld in het college. Van de opbrengst van alle bijeenkomsten wordt een participatieverslag gemaakt dat wordt toegevoegd aan het Definitiebesluit dat in het voorjaar van 2027 voor besluitvorming wordt voorgelegd aan het college en de raad. Bij het Definitiebesluit wordt ook een nieuw participatieplan gevoegd waarin de participatie voor de volgende fase wordt beschreven. Nadat de raad het Definitiebesluit heeft vastgesteld wordt het ontwerp wijziging omgevingsplan in de inspraak gebracht, gelijktijdig met de concept-Nota van Uitgangspunten voor de Toeleidende Routes Oost

Duurzaamheid

Het onderhavige besluit gaat over de Voortgangsrapportage Sprong over het IJ/Oostbrug van 1 juli 2025 tot 1 juli 2026. Daarbij is het onderwerp Duurzaamheid niet van toepassing. Dat is wel het geval voor het volgende besluit over de Oostbrug: het definitiebesluit Oostbrug. In dit besluit zullen de duurzaamheidsambities van de gemeente voor de Oostbrug concreet worden beschreven. Het gaat daarbij onder meer om eisen als de inzet van circulaire materialen, duurzame energieopwekking en ruimte voor biodiversiteit. En het rekening houden met het veranderende klimaat bijvoorbeeld door het maken van schaduw- en groene plekken op de brug.

Participatie

n de Voortgangsrapportage wordt beschreven wat de afgelopen periode aan participatie en inspraak heeft plaatsgevonden en wordt ook een vooruitblik hiervan gegeven. Op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Oostbrug nautische herinrichting Oostelijk Binnen-IJ (NRD) heeft uitgebreide inspraak plaatsgevonden waarna deze op 30 juni 2026, inclusief de verwerkte inspraakreacties, is vastgesteld in het college. Van de opbrengst van alle bijeenkomsten wordt een participatieverslag gemaakt dat wordt toegevoegd aan het Definitiebesluit dat in het voorjaar van 2027 voor besluitvorming wordt voorgelegd aan het college en de raad. Bij het Definitiebesluit wordt ook een nieuw participatieplan gevoegd waarin de participatie voor de volgende fase wordt beschreven. Nadat de raad het Definitiebesluit heeft vastgesteld wordt het ontwerp wijziging omgevingsplan in de inspraak gebracht, gelijktijdig met de concept-Nota van Uitgangspunten voor de Toeleidende Routes Oost.

Financiële onderbouwing

Kosten Oostbrug

In januari 2026 is een voorlopige tussenstand van de kosten van de Oostbrug gemaakt die uitkomt op 650 tot 850 miljoen (op prijspeil oktober 2025 en P85 betrouwbaarheid, zie dashboard). Bij de Actualisatie Nota van Uitgangspunten Sprong over het IJ uit 2022 kwam de raming van de kosten destijds uit op 260 miljoen (prijspeil januari 2021), wat neerkomt op 336,5 miljoen op prijspeil oktober 2025 (beide met P85 betrouwbaarheid). In eerdere voortgangsrapportages is al de verwachting aangegeven dat de kostenraming voor de Oostbrug zou stijgen vanwege onder meer de noodzakelijke zwaardere aanvaarbescherming en het bouwen van de volledige Oostbrug in de oergeul. De verdere uitwerking van de Oostbrug zoals die in de afgelopen periode plaatsvond heeft deze verwachting bevestigd.

De oorzaken worden in de Raadsinformatiebrief Toelichting kostenontwikkeling Oostbrug die met de dagmail van 23 september aan de gemeenteraad is verstuurd, nader toegelicht.

Dekking van de kosten

Voor de Oostbrug is 522,5 miljoen aan financiële dekking beschikbaar. Deze dekking komt voort uit een co-financiering door de gemeente Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam. Gemeente Amsterdam heeft voor het huidige prijspeil 354,25 miljoen beschikbaar gesteld waarvan 209,25 miljoen in de begrotingsjaren 2024 tot en met 2026, 103 miljoen (onder voorbehoud van goedkeuring door de Gemeenteraad) in de begroting van 2027 en 42 mln als reservering voor toekomstige prijspeilstijgingen (vanaf oktober 2025). De Vervoerregio heeft een bedrag van 168,25 miljoen gereserveerd en indexeert jaarlijks haar bijdrage.

Uitgaande van de tussenstand van de kosten voor de Oostbrug van december 2025 van 650 miljoen (prijspeil oktober 2025) is er een tekort aan dekking van 169,5 miljoen (excl. de Amsterdamse reservering voor toekomstige prijspeilstijgingen van 42 miljoen).

Gegeven de eerdere afspraken over co-financiering, zullen er op korte termijn bestuurlijke gesprekken met de Vervoerregio Amsterdam plaatsvinden om de mogelijkheden te verkennen voor een aanvullende financiële bijdrage. Mocht dat niet leiden tot voldoende dekking zullen er alternatieve scenarios worden uitgewerkt. Daarnaast vindt overleg plaats met het Rijk over een financiële bijdrage aan de realisatie van ligplaatsen voor binnenvaartschepen (zie eerdere toelichting bij het onderdeel programma Sprong over het IJ). De uitkomst van deze gesprekken worden betrokken bij de volgende Voortgangsrapportage Oostbrug/Sprong over het IJ in het voorjaar van 2027 en bij het Definitiebesluit Oostbrug.

De Amsterdamse reservering voor toekomstige prijspeilstijgingen was gebaseerd op de oorspronkelijke raming. Gezien de kostenstijging zal dit bedrag niet toereikend zijn tot einde project. Bij de huidige inzichten is orde grootte circa 21 mln extra nodig. Over de verdere indexatie van de Amsterdamse bijdragen dienen uiterlijk bij het uitvoeringsbesluit nog nadere afspraken te worden gemaakt.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in besluitenlijst

Intern wordt het besluit gecommuniceerd op intranet en via medewerkersnieuws

Buiten de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-050299	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2026-050323	20261022 Cie voordracht VGR.pdf (pdf)
AD2026-050324	Dashboard VGR Oostbrug juli 2025- juli 2026.pdf (pdf)
AD2026-050326	RIB VGR SprongohIJ-Oostbrug 1 juli 2025 tot 1 juli 2026.pdf (pdf)
AD2026-050345	Dashboard_VGR SOHIJ juli 2025-juli 2026.pdf (pdf)
AD2026-050358	Advies (pdf)
AD2026-051981	B - 09 Getekende brief VN2026-011385.pdf (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten